

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. M. B.**, bývajúceho v M., zastúpeného Mgr. Z. B., advokátkou v B., proti žalovanému **P. P., a.s., L., o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 18 C 54/2006, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 10. septembra 2007 sp.zn. 6 Co 321/2007, rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 10. septembra 2007 sp.zn. 6 Co 321/2007 **z r u š u j e** a vec vracia Krajskému súdu Bratislava na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uznesením z 15. marca 2007 č.k. 18 C 54/2006-25 zatavil konanie podľa § 10 ods. 1 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. v znení platnom do 30. júna 2007, pretože žalobca zaplatil súdny poplatok za žalobu iba vo výške 65 000,-- Sk (2 157,61 EUR) namiesto správnej sumy 125 000,-- Sk (4 149,24 EUR) a nesplnil teda poplatkovú povinnosť. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm.c/ O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na ich náhradu.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu uznesením z 10. septembra 2007 sp.zn. 6 Co 321/2007 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že správne postupoval súd prvého stupňa, keď napadnutým uznesením konanie zastavil podľa § 10 ods. 1 prvá veta zákona č. 71/1992 Zb. v znení platnom do 30. júna 2007, nakoľko je zrejmé, že žalobca napriek výzve s poučením o následkoch nezaplatenia poplatku za žalobu zaplatil tento súdny poplatok iba sčasti a poplatkovú povinnosť teda riadne nesplnil. Poukázal na nesprávnosť názoru žalobcu, že súd prvého stupňa mal konanie zastaviť iba pokiaľ ide o tú

časť náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá prevyšuje výšku tejto náhrady, za ktorú bol súdny poplatok zaplatený. Ak totiž žalobca nevzal žalobu späť v časti náhrady nemajetkovej ujmy, za ktorú poplatok nezaplatil, bol povinný zaplatiť poplatok zo žaloby spojenej s celou uplatnenou náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch, teda bol povinný zaplatiť poplatok (v rozhodnom čase) vo výške 125 000,-- Sk (4 149,24 EUR). Nedochádza tu k akémusi "rozdeleniu" náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch na časť, za ktorú poplatok bol zaplatený a na časť, za ktorú zaplatený nebol. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm.c/ O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Navrhol, aby dovolací súd vydal rozhodnutie, ktorým dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a uznesenie súdu prvého stupňa v celom rozsahu zruší a vráti vec na ďalšie konanie odvolaciemu súdu alternatívne vráti vec na ďalšie konanie súdu prvého stupňa. V dôvodoch dovolania vyslovil názor, že nesprávnym procesným postupom súdu mu ako účastníkovi konania bola znemožnená realizácia tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov (§ 237 písm.f/ O.s.p.). Vo svojom písomnom podaní z 28. mája 2007 (odvolanie – pozn. dovolacieho súdu) výslovne uviedol, že zaplatil súdny poplatok "5 000,-- Sk (165,97 EUR) a 6 % z výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy" a zároveň súhlasil s tým, že súd mal konanie zastaviť v tej časti návrhu na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá presahuje výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, za ktorú bol súdny poplatok zaplatený. Súdu tak muselo byť z obsahu tohto podania zrejmé, že si uplatňuje nemajetkovú ujmu len vo výške, za ktorú zaplatil súdny poplatok, a že v zostávajúcej časti žiada konanie zastaviť. Tento jeho postup bol v súlade s ustanovením § 41 ods. 1 O.s.p., ktoré nevylučuje, aby úkon odvolania a späťvzatia časti návrhu bol obsiahnutý v rámci jedného písomného podania. Súčasne poukázal na ustanovenie § 41 ods. 2 O.s.p., ktorým je vylúčená prílišná formálnosť postupu súdu. Ak súdu nebol zrozumiteľný obsah odvolania, súd bol podľa § 43 ods. 1 O.s.p. povinný ho vyzvať na opravu nesprávneho, neúplného alebo nezrozumiteľného podania a zároveň ho aj poučiť o jeho procesných právach a o tom, ako treba opravu vykonať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), prejednal dovolanie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie

odvolacieho súdu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm.a/ O.s.p.) alebo uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm.c/] na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm.b/ O.s.p.), alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm.a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm.b/ O.s.p.) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm.c/ O.s.p.).

Dovoláním napadnuté uznesenie nevykazuje znaky žiadneho z týchto rozhodnutí, prípustnosť dovolania preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolaní súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale zaoberal sa i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovoláním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné sa dovolací súd zameral predovšetkým na okolnosti, ktoré dovolateľ v dovolaní namietal.

Podľa § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O postup odnímajúci účastníkovi možnosť konať pred súdom ide tiež v prípade, keď súd zastaví konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku, hoci podmienky pre tento postup neboli splnené.

Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté práve touto vadou.

Odvolací súd uznesením potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa o zastavení konania vychádzajúc z toho, že žalobca napriek výzve s poučením o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku za žalobu, zaplatil tento súdny poplatok iba sčasti a teda poplatkovú povinnosť riadne nesplnil (§ 10 ods. 1 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. v znení platnom do 30. júna 2007). Tento záver nie je správny.

Činnosť súdov vo veciach súdnych poplatkov treba odlišovať od občianskeho súdneho konania. Ak súdy rozhodujú o právach a povinnostiach účastníkov podľa zákona o súdnych poplatkoch, rozhodujú ako samostatný orgán oprávnený vykonať poplatkový úkon a pre konanie v týchto prípadoch iba primerane súčasne použijú Občiansky súdny poriadok i predpisy v konaní vo veciach daní a poplatkov (§ 14 zákona o súdnych poplatkoch). Aj zakotvenie primeranej aplikácie predpisov o konaní vo veciach daní a poplatkov (zákon Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov), teda predpisov upravujúcich osobitný druh správneho konania – daňové konanie, na konanie o súdnych poplatkoch nasvedčuje, že toto konanie je právom regulovaným procesným postupom odlišným od výkonu kompetencie súdnictva zakotvenej v čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Tatko formulovaný záver potvrdzuje aj podstatu občianskeho súdneho konania, v ktorom konajúci súd autoritatívne nachádza a deklaruje právo v spore medzi dvoma alebo

viacerými subjektmi súkromnoprávneho vzťahu odlišnými od tohto súdu. Na druhej strane, konanie o súdnych poplatkoch je konaním o verejnoprávnom vzťahu. Tento právny vzťah je hmotnoprávnym vzťahom a je regulovaný normami finančného práva. Zároveň tento právny vzťah existuje medzi účastníkom súdneho konania a štátom, v mene ktorého koná príslušný všeobecný súd. O práve teda v takomto prípade autoritatívne rozhoduje samotný súd ako reprezentant subjektu oprávneného v poplatkovoprávnom vzťahu, čo je typický znak správneho (administratívneho) konania (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2008 sp.zn. III ÚS 239/08).

V prejednávanej veci ide o výraznú procesnú spätosť oboch konaní (občianskeho súdneho konania a konania o súdnych poplatkoch) prejavujúcu sa v tom, že nesplnenie povinnosti uloženej v konaní o súdnom poplatku môže mať za následok zastavenie občianskeho súdneho konania.

Poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ alebo dovolateľ (§ 5 ods. 1 písm.a/ zákona o súdnych poplatkoch).

Ak sa poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania nezaplatil celkom, a to ani dodatočne v lehote, ktorú súd vo výzve určil, uskutoční súd konanie

a/ o odvolaní a o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov,

b/ ak je v tej istej veci rozšírený návrh alebo podaný vzájomný návrh,

c/ zrušené od 1.2.1998 (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch v znení platnom do 31. decembra 2003).

Podľa ods. 2 citovaného § 10 v ostatných prípadoch súd konanie zastaví, ak už nezačal konať vo veci samej a ak o následkoch nezaplattenia poplatku poplatníka poučil.

Ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania, odvolania alebo dovolania, súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú mu určí; ak poplatok nebol zaplatený ani v lehote určenej súdom, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplattenia poplatku musí byť poplatník poučený (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. januára 2004).

Ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania, odvolania alebo dovolania, súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 30. júna 2007).

Ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania, prvostupňový súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený (§ 10 ods. 1, veta prvá a druhá zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2007 do 31. decembra 2008).

Odvolací súd podľa týchto ustanovení dôsledne nepostupoval, resp. nesprávne ich vyložil.

V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobou z 27. júna 2006 sa žalobca proti žalovanému domáhal ochrany osobnosti spolu s náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch, v sume vo výške 2 000 000,-- Sk (66 387,84 EUR). Výzvou z 8. novembra 2006 č.k. 18 C 54/2006-12 súd prvého stupňa vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu v sume 125 000,-- Sk (4 149,24 EUR) (položka 7b písm.b/ Sadzobníka súdnych poplatkov) v lehote 10 dní, s poučením o následkoch nezaplatenia poplatku. Na túto výzvu (doručenú žalobcovi 13. novembra 2006) žalobca 27. novembra 2006 zaplatil súdny poplatok 65 000,-- Sk (2 157,60 EUR). Následne na to, vyššie citovaným uznesením súd prvého stupňa konanie zastavil pre nesplnenie poplatkovej povinnosti žalobcu.

Nesplnenie poplatkovej povinnosti predstavuje neodstrániteľnú prekážku občianskeho súdneho konania, a teda v konkrétnom prípade môže viesť konajúci súd k tomu, že meritórne nerozhodne o práve poplatníka uplatňovanom v občianskom súdnom konaní. Takýto postup prichádza do úvahy iba v prípade, ak poplatník svoju poplatkovú povinnosť vôbec nesplnil. Z porovnania jednotlivých znení vyššie citovaného ustanovenia § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch je zrejmé, že novelou zákona o súdnych poplatkoch vykonanou zákonom č. 531/2003 Z.z. s účinnosťou od 1. januára 2004 bolo zo znenia § 10 ods. 1 v spojení s nezaplatením súdneho poplatku vypustené slovo "celkom", s čím právna úprava následkov

nezaplatenia poplatku platná do 31. decembra 2003 spájala zastavenie konania, okrem prípadov uvedených pod písm.a/, b/ tohto ustanovenia zákona.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti tak dovolací súd dospel k záveru, že nezaplatenie súdneho poplatku vo výške (v sume) zodpovedajúcej žalobou uplatnenému peňažnému nároku, nemá za následok bez ďalšieho zastavenie konania o celom uplatnenom nároku. Preto, pokiaľ si v danom prípade žalobca splnil poplatkovú povinnosť z návrhu na začatie konania o ochranu osobnosti spojenej s náhradou nemajetkovej ujmy v sume 65 000,-- Sk (2 157,60 EUR), z ktorej v zmysle položky 7b písm.b/ Sadzobníka súdnych poplatkov predstavuje 5 000,-- Sk (165,97 EUR) pevnú sadzbu poplatku z návrhu na ochranu osobnosti a 60 000,-- Sk (1 991,64 EUR) percentuálnu sadzbu z náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, nebol dôvod na zastavenie konania o celom žalobcom uplatnenom nároku pre nezaplatenie súdneho poplatku zodpovedajúceho výške pôvodne v žalobe uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ale správne mal súd konanie zastaviť iba v tej časti návrhu na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá presiahla jej výšku, za ktorú bol poplatok zaplatený.

Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že ak mal odvolací súd pochybnosti o tom, čoho sa žalobca odvolaním domáhal, mal dodržať postup podľa § 43 ods. 1 O.s.p. a vyzvať žalobcu na opravu nezrozumiteľného, či nesprávneho alebo neúplného podania.

Ak odvolací súd teda potvrdil prvostupňové rozhodnutie o zastavení konania (celého) pre nezaplatenie súdneho poplatku bez toho, aby boli splnené podmienky pre takéto rozhodnutie, odňal týmto rozhodnutím žalobcovi možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 243b O.s.p. uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. januára 2009

JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Jarmila Uhlířová